

SANAYİNİN KADINLARI

Ticari Hayat Gazetesi olarak, **OSTİM** bünyesinde sanayi, eğitim, teknoloji alanlarında faaliyet gösteren iki başarılı kadınla bir araya geldik.

SEDA TOLMAÇ

OSTİM Teknopark Genel Müdürü Dr. Derya Çağlar ve **OSTİM** Teknik Üniversitesi Genel Sekreter Yardımcısı Esra Demirci, günümüzde kadınların sanayi, üretim, teknoloji ve eğitimde sahip olduğu konuma dair değerlendirmelerde bulundu. >>8'DE

SANAYİNİN KADINLARI

Ticari Hayat Gazetesi olarak, **OSTİM** bünyesinde sanayi, eğitim, teknoloji alanlarında faaliyet gösteren iki başarılı kadınla bir araya geldik. **OSTİM** Teknopark Genel Müdürü Dr. Derya Çağlar ve **OSTİM** Teknik Üniversitesi Genel Sekreter Yardımcısı Esra Demirci, geçmişten bugüne sanayi, teknoloji, eğitim ve üretimde kadın varlığının arttığına dikkati çekti.

SEDA TOLMAÇ

GÜNÜMÜZDE kadınlar sanayi, teknoloji, eğitim, araştırma-geliştirme, sağlık, spor gibi birçok alanda başarılı işlere imza atıyor. Gerek iş gerek aile gerekse sosyal hayatta aktif bir şekilde var olan kadınlar, hemen her alanda üretim ve emeğin en güzel örneklerini sunmaya devam ediyor. Biz de Ticari Hayat Gazetesi olarak, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde sanayi, teknoloji, eğitim alanlarında önemli çalışmalar yürüten iki başarılı kadınla bir araya geldik. **OSTİM** Teknopark Genel Müdürü Dr. Derya Çağlar ve **OSTİM** Teknik Üniversitesi Genel Sekreter Yardımcısı Esra Demirci, günümüzde kadınların sanayi, üretim, teknoloji ve eğitime sahip olduğu konuma dair değerlendirmelerde bulundu. Çağlar ve Demirci, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne dair de önemli mesajlar verdi.

Merhaba. Öncelikle sizleri tanıyabilir miyiz?

OSTİM Teknopark Genel Müdürü Dr. Derya Çağlar: ODÜ Şehir Bölge Planlama mezunuyum. Aynı zamanda coğrafya bilgisi sistemleri alanında yarı dala sahibim. Mezun olduğum sonra daha çok planlama destek sistemleri üzerine çalıştım. Yurt dışında yüksek lisans ve doktora çalışmaları devam ettirdim. Doktora çalışmaları, tarımsal destek programlarının karar destek sistemleri kullanarak ekonomik ve ekolojik analizlerin gerçekleştirilmesiydi. İlk yıl Kaliforniya Eyalet Üniversitesi'nde yardımcı doçent olarak çalıştım. Burada çevre planlama, çevre kanunu, çevrenin korunması ve sürdürülebilirlik üzerine dersler verdim. 2010 yılında Türkiye'ye döndükten sonra da Ankara Kalkınma Ajansı'nda beş yıl kadar çalıştım. 2015 yılında libereyen de **OSTİM** Teknopark Genel Müdürü olarak görev yapıyorum. **OSTİM** Teknopark çatısı altında da teknoloji ve inovasyon sisteminin geliştirilmesinde girişimler, KOBİ'lere destek veren bir kurum olarak hizmet vermeye sürüyoruz.

OSTİM Teknik Üniversitesi Genel Sekreter Yardımcısı Esra Demirci: 1977 Ankara doğumluyum. İnşaat mühendisi babam ve ilkökulu öğretmen annemden iki çocuğundan ikinciyim. Maden Mühendisi bir erkek kardeşim var. İşletme Lisans ve Finans Yüksek Lisans mezunuyum. 2019 yılından beri **OSTİM** Teknik Üniversitesi'nde görev yapıyorum. Üniversitenin Genel Sekreter Yardımcısıyım. Aynı zamanda İnsan Kaynakları Daire Başkanlığına ve Mali Hizmetler Daire Başkanlığına vekalet ediyorum. Evliyim ve 3 çocuk annesiyim.

Gecmisten bugüne sanayide, teknoloji ve üretimde kadının konumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Derya Çağlar: **OSTİM** Teknopark bünyesinde düşünümüzde, günümüzde hem Yönetici Şirket hem de firmal bünyesinde çalışan kadın sayısında artış olduğunu görüyoruz. Yaklaşık 10 yıldır Ankara ekosistemi içerisinde teknoparklarla iç içe olan

birli olarak, giderek artan kadın istihdamını görebiliyoruz. Sanayiye baktığımızda ise, özellikle **OSTİM** sanayi bölgesi, kadın çalışanların en yoğun olduğu sanayi bölgelerinden biri.

Esra Demirci: Kadınlar insan-öğü var olduğu günden bu yana emek yoğun işler başta olmak üzere her zaman üretim, istihdam ve teknolojinin vazgeçilmez bir unsuru olmuşlardır. Tarihsel süreçte bakıldığında kadının emek harcadığı alan evdeki işlerle sınırlanmış ve çocukların bakımını üstlenmek gibi görünse bile, özellikle tarımsal toplumlarda geçişte zirai yetiştiricilik süreçlerinde ev ve çocuk bakımına ek olarak bir işçi gibi çalışma zorunluluğu doğmuştur. Sanayi Devrimi'nin yaşandığı dönemlerde kadınlar erkekler ile eşit saatlerde çalışmadıkları halde daha az ücret almak zorunda kalmışlardır. Kadınlar, daha ağır işlerde ve daha fazla saatlerce çalışmalarına rağmen cinsiyetçi bir ayrımsal bakış açısına maruz kalmışlardır. Bu dönemlerde patronlar tarafından ücret bir iş gücü kaynağı olan kadın, erkek iş gücünün zor bulunduğu ya da ihtiyaç duyulduğu (savaş gibi) durumlarda, kendisine başvurulabilecek yedek iş gücü kaynağı olarak görülüyordu. Sanayi Devrimi'nin yaşanması, kadınların ekonomik ve sosyal haklarını talep etmeleri ve kısmen de olsa bunu alabilmeleri ile birlikte kadınlar yönelik toplumsal bakış açısı değişmeye başladı. Türk toplumunda bugün kadınlarımız hak ettiği yere kendi emekleri ve çalışma azimleri ile geliyorlar. Bu durumun genetik kodlarımızda, kadınlarımızın yönelik bakış açımızda olduğunu düşünüyorum. Osmanlı'dan günümüze baktığımızda Türk toplumunda kadın önemli bir yerde olmuştur. Devletin kuruluşundan itibaren Anadolu Bacıları (Bacıyan-ı Rum) Teşkilatı'nın kadınların toplumsal hayata yön vermesiyle değerlendirilebileceğimiz süreç içerisinde her zaman kadının bir noktada yönetsel fonksiyonu olmuştur.

Ankara Şeriyeye Sicillerine göre kurulan 151 vakıftan 43 tanesi, 1548 tarihli İstanbul Tahrir Defterlerine göre ise, 2517 vakfın 913'ü kadınlara aittir. Genel kanı kadınların toplumumuzda ötekileştirildiğine yönelik olsa da kadınlarımız her zaman siyasi, toplumsal ve ekonomik hayatın yön verici tarafında olmuştur. İlk kadın savaş pilotu, tiyatro sanatçısı, bilim insanı ve Başbakan ile başlayan cümleleri kurmaya başladığımızda Türk kadınının azmini gösteren başarı örnekleri karşınıza çıkmaktadır. **OSTİM** bir sanayi bölgesi olması münasebetiyle bunun

iyi bir yansıması olmaktadır. Bugün **OSTİM Organize Sanayi Bölge** Müdürlüğü'nde, **OSTİM Vakfı**nda, **OSTİM** Teknopark'ta ve **OSTİM** Teknik Üniversitesi içerisinde kadınlarımızın yönetim kademesinde varlığı bunun en canlı örneğidir. Üniversitemizde 49 kişi akademik kadroda, 40 kişi ise idari kadroda olmak üzere 89 kadın personelimiz bulunmaktadır. İnanıyorum ki bundan sonra da kadınlarımız geçmişte olduğu gibi sanayi, teknoloji, eğitime, üretime ve bilimin yön verici noktalarında yer alacaktır. Toplumda yaşanan münferit olaylar ve değerlendirmeler kadınlarımızın bu azmini kırmayacak, aksine daha çok çalışmasına olanak sağlayacaktır.

Hali hazırda OSTİM bünyesinde faaliyet gösteren işletmelerde kadınların istihdam oranı nedir? Kadınlar daha çok hangi iş kollarında faaliyet göstermektedir?

Derya Çağlar: Teknoparkın bütün işletmelerinin yöneticiliği "Yönetici Şirket" ve bizim bünyemizdeki faaliyet gösteren firmalar olmak üzere aslında iki kısma faaliyetlerimiz mevcut. Bölgede faaliyet gösteren firmalarda bir 70 kişi görev alıyor. Burada yüzde 25 civarında kadın istihdamı var. Bölgemizdeki çok sayıda Yönetici Şirket olarak bakıldığında yüzde 60'a yakın kadın istihdamı mevcut. Yönetici Şirketlerde görev alan kadınlar daha çok firma işlemlerinin gerçekleştirilmesinde katkı sağlıyorlar. Aslında sadece **OSTİM** Teknopark bünyesinde değil, diğer Yönetici Şirketlerde de insanlarla ilişkilerin ve iletişimin yoğun olduğu alanlarda kadınları daha çok görüyoruz.

Esra Demirci: Kadınlarımız **OSTİM** bölgesinde emek olduğu her noktada bulunuyor. **Savunma sanayi** için çalışan bir işletmenin yönetim ve üretim kademesinde de kadınlarımızı görebileceğiniz gibi, teknopark içerisinde yazılım ve bilgi üreten bir işletme içerisinde de kadınlarımızın olduğunu görebiliyoruz. Bir önceki sorunuzda da ifade etmeye çalıştığım gibi geçmişte kadınlarımız sınırsal bir ayrıma tabii tutuluyor, erkek emeğin bir yaklaşımı ile yönetsel süreçlere dahil edilmiyor. Bugün gerek erkeklerin bakış açısının bu yönde olması (kısmen olanca olsa da) gerek kadınlarımızın maddede edere hak ettikleri maaşların ve görevleri almak nedeniyle bu durumun yaşandığını düşünüyorum.

Bu nedenle de belirli bir iş kolunda sıkışıp kalmış, cinsiyetçi bakış açısı ile mesleki hayatına karar verilen bir kadın profili bulunmuyor. Bölgemizdeki otobüs hareket noktasına giderseniz otobüsü kullanan kadın şöfor rastlarsınız, biraz ileride yaktı almak için durduğunuzda pompayı tutup yaktı dolduran kişilerin ve o yaktın ücretini kredi kartınıza tahsil eden market bölümündeki kasiyerin, kadın olduğunu görebilirsiniz. CNC makinesi ile bir parçanın işlenmesine ihtiyaç duyduğunuzda o parçanın teknik çizimlerini yapan, ölçümlemleri ve teknik hesapları yapan mühendis hanime-fendi olacaktır, üretim alanında makinelerin başında kontrol eden teknikerin de kadın olduğunu şahit olacaksınız.

Sanayide kadın istihdamı nasıl arttırılmaktadır?

Derya Çağlar: Öncelikle kadınların güvenimi olması gerekiyor. Kadınlar karşı oluştan öngörünün giderilmesi gerekir çünkü kadınlar, her alanda çok başarılı işler ortaya koyabiliyor. Kadınlar geniş bir perspektifte bütünleştirici bir bakış açısına sahiptir ve gerektiği alanlarda çok detaylı çalışarak ince işleri de başarabilme kabiliyetine sahiptir. Sadece kadınların fırsat verilmesi, güven duyulması ve onların emek konulmaması gerekiyor. Yapılan bir araştırmada, uzaktan çalışmada kadınların erkeklerle göre çok daha başarılı olduğu kanıtlanmış çünkü kadınlar, birçok sorumluluğu (hem iş hem ev içi sorumluluk) aynı anda yürütebiliyor.

Kadınların iş hayatındaki en büyük dezavantajı evlilik ve çocuk olarak gösteriliyor ancak ben her zaman evlenmenin ve çocuk sahibi olmanın bir kadının çalışma hayatındaki başarısını arttıracaklarını düşünüyorum. İşverenlerin de bu bakış açısıyla değerlendirme yapması gerektiğine inanıyorum.

Esra Demirci: Kadın istihdamını arttırmak için geçmişte alınan yapısal çözümlerin uzun vadede yeterince işe yaramadığını gördük. Devletlerin aldığı ve sosyal bir çözüm sağlamak için yürütülen kamuda kadın istihdamının günümüzde karşılık bulmayacak bir politik yaklaşım olduğunu düşünüyorum. Böyle adımları sadece kamusal tedbirler ile değil ailelerin de yaklaşımını da belirleyecek. Özellikle gelişmiş bölgelerdeki kız çocuklarına yönelik ayrımcı yaklaşımın son bulması, eğitime ve mesleklerde fırsat eşitliğinin sağlanması ile bu sorunun önüne geçilebilir.

OSTİM bölgesi içerisinde de önce ifade ettiğim gibi bir doğal fırsat eşitliği yaklaşımı oluşmuş durumda. TÜİK'in son verilerine göre Kasım 2019'da kadın nüfusu 32 milyon. İş gücü 10 milyon 500 bin. İstihdam edenler 8 milyon 841 bin kişi. İş gücüne katılım oranı yüzde 33,9, istihdam oranı yüzde 28,3. Görüldüğü üzere Türkiye'de kadın istihdamı henüz yüzde 30 seviyelerinde. Bu oran, OECD ortalaması olan yüzde 60'lara çıktığında refah seviyemizin artmış olmasını ümit ediyoruz. Zira yapılan bir çalışmada dünyada kadın istihdamının yüzde 1 artmasının gayri safi milli hasılaya 80 milyar dolar artırdığı öngörülmüş. 2025 yılına kadar eşit tam olarak cinsiyet eşitliği sağlanabilirse dünya ekonomisinde 28 trilyon dolarlık ek katkı sağlamak mümkün. Bunu sağlamak için belirli kotalar getirilmeli,

kadınların sosyal ve ekonomik haklarının tam olarak sağlanması, yasal düzenlemeler ile bu haklarının garanti altına alınması gerekiyor.

Dijital dönüşümle birlikte teknoloji üretimi her alanda öncelikli hale geldi. Bu anlamda kadınların teknoloji üretiminde daha fazla söz sahibi olması ve özellikle istihdam edilmesi için öncelikli neye ihtiyaç var?

Esra Demirci: Bugün teknoloji üretim süreçlerinde ve diğer tüm süreçlerde kadın aktif olmak için eğitimden uzaklaşmamız gerekiyor. Eğitimden uzaklaşmazsak biz kadınlarımızın da **OSTİM** bölgesi içerisinde alınan kararlar gayet verimli ve doğrudan etki sağlıyor. Örnek vermek gerekirse **OSTİM** Teknik Üniversitesi'nde mühendislik başta olmak üzere bölümlerimizde kadın öğrencilerimiz ile kadın öğrencilerimizin yoğunluğundan fazla olduğunu görüyoruz. **OSTİM** Teknik Üniversitesi ve **OSTİM** Teknopark içerisinde çalışan işletmelerde kadın çalışanlarımızın sayıları eşit olarak ifade edilebilir. Bizler **OSTİM** Teknik Üniversitesi olarak bölgemizde başta olmak üzere ülkemizin ve dünyanın ihtiyacı olan nitelikli iş gücünün yetişmesini sağlıyoruz. Üniversitemizde eğitim gören öğrencilerimiz dünyanın 70 farklı ülkesinden geliyorlar. Bu gençler eğitimlerini tamamladıktan sonra sadece ülkemize sınırlı kalmayacak, kendi ülkelerinde de nitelikli bir insan kaynağı olarak iş gücüne katkı sağlayacaklar. Haliyle uzun vadede gelişmişlik düzeyi dünya ortalamasının altında olan bölgelerde de kadınların iş gücüne katılımı için önemli işlere imza atacaklar.

Sanayi, teknoloji, üretim alanlarında bölgesel ve ulusal kalkınmayı sağlayacak, yenilikçi projeler geliştirecek gençleri yetistirmenin günümüz dünyasında önemli olduğunu görüyoruz. Bu anlamda özellikle genç kadınların nasıl bir eğitim anlayışı yetistirmek gerekiyor?

Derya Çağlar: Bugüne bağımsız yetistirmenin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Kadın ve erkek yapacağı işler, belirli kılıplara sokulmaması. Kadın ve erkek, ayrı ayrı birçok alanda başarılı işler ortaya çıkarabilir. Bu anlayışta da okul öncesi dönemden itibaren çocuklara kazandırmamızın önemli olduğunu inanıyorum. Bununla birlikte gençlere, çalışmaları ve ürettikleri ortamda güven sağlamak gerekiyor. Yaşadıkları sorunlarla baş edebilecekleri gerekiyor.

Esra Demirci: Burada doğru kavram bence gençlerimizin gelişimi için bakış açımızın değişmesi ve bunu sağlamak sadece kadınlarımızın değil, erkeklerin de bakış açısının değişmesi olacaktır. Bizler de bu anlayışla öğrencilerimizin hem eğitim süreçlerinde hem sosyal faaliyetlerde eşit bir şekilde görev almalarını sağlıyoruz.

Vakit ayırdığınız için teşekkür ederim. Son olarak 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne dair mesajınız nedir?

Derya Çağlar: Bugüne dair bir mesaj vermek gerekirse, sanayinin kadınları olarak değil, sanayide çalışan insanlardan bir olarak anılmak isterim. Yaptığımız işlerde aynı mesaya oturdığımız insanları kimseyi kadın veya erkek olarak değerlendirmemeliyiz, sadece yetkinliğimize konsantrasyonla çalışmalıyız. Kadınlarımızın da bu alanda önemli ölçüde kiraledebilmemiz için çalışmalıyız.

Esra Demirci: "Yeryüzünde gördüğümüz her şey, kadının eseridir." Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün en sevdiği sözlerinden biridir. Kadın evlattır, eşittir, anadır, kardeşidir, arkadaşta, çalışandır. Kadın çoğu zaman bunları olmaksızın kendiyi unutmamak için fedakâr bir bireydir. Tüm kadınlarımızın Dünya Kadınlar Günü'nü en içten dileklerimizle kutluyoruz. Sağlık ve huzur içinde güzel bir hayat dilerim.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne dair mesajlar da veren **OSTİM** Teknopark Genel Müdürü Dr. Derya Çağlar, "Bugüne dair bir mesaj vermek gerekirse, sanayinin kadınları olarak değil, sanayide çalışan insanlardan birisi olarak anılmak isterim" dedi.

